සංකේත සංස්කෘතිය හා භික්ෂූන් වහන්සේ

පස්වැනි සියවසෙන් පමණ පසුව, වඩාත් පැහැදිලිව කියන්නේ නම් බුද්ධඝෝෂ හිමියන්ගෙන් පසුව අප රටේ ථෙරවාද බෞද්ධයන්ගේ ප්‍රධාන ම කාර්යභාරය වී ඇත්තේ ථෙරවාද බුදු දහම සුරැකීම ය. අවුරුදු එක්දහස් පන්සියයකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ එලෙස එකම ප්‍රධාන අරමුණක් ඇතිව ක්‍රියා කළ තවත් ජාතියක් ඇතැයි නො සිතමි. මේ ක්‍රියා මාර්ගයෙහි හොඳ මෙන් ම නරක ද තිබිණි. හොඳ පැත්ත නම් දඹදිවින් බුදු දහම ඉවත් කරත් දී ලංකාවේ අපට බොහෝ දුරට තුන්වැනි සංගායනාවේ බුදු දහම හැකි තාක් දුරට මුල් ආකාරයෙන් ම පවත්වාගෙන යෑමට හැකිවීමත් අපට බුදු දහම අත් නොහැරීමට සිදු වීමත් ය. අප එසේ නොකරන්නට අද ථෙරවාද බුදු දහම පොතට පමණක් සීමාවීමට තිබුණි. ථෙරවාද බුදු දහම පොත්වල ලියා තැබීම ද සිදුවූයේ, බුද්ධඝෝෂ හිමියන් වැඩම කිරීමට පෙර වුවත් මෙරට බව අමතක නොකළ යුතු ය.

යුරෝපීයයන් පැමිණීමෙන් පසුව වුවත් බුදු දහම රැකගැනීමට අපට හැකිවීමට හේතු වූ ප්‍රධාන කරුණ වූයේ සිංහල ජාතියේ ඉහත දැක්වූ අරමුණ යැයි සිතමි. බුදු දහම අත්හැරි සිංහලයන්ගේ ප්‍රතිශතය ලංකාවේ හින්දු ආගම අත්හැරි දෙමළ ජනයාගේ ප්‍රතිශතයට අඩුවෙයි. අවුරුදු පන්සියයක බටහිර යටත්විජිත සමයකින් පසුව ද වෙරළබඩ ජීවත්වූ සිංහලයන්ගෙන් බුදු දහම අත්හැරියේ සුළු පිරිසකි. මේ යටත්විජිතවාදය තවමත් කෙළවර වී නොමැති බව මෙහි දී සිහි තබාගත යුතු ය.

බුදු දහම සුරැකීම යන අරමුණෙහි නරක පැත්තක් ද වෙයි. එහෙත් ආරම්භයෙහි ම කිව යුත්තේ හොඳ පැත්ත සමග සංසන්දනය කිරීමේ දී මේ නරක පැත්ත බරින් ඉතා අඩු බව ය. නරක පැත්තෙහි කොටස් දෙකක් වෙයි. පළමුවැන්න නම් සිංහලයාගේ නිර්මාණශීලීත්වය නැත්තට ම මෙන් නැති වී යෑම ය. අපට අවශ්‍ය වූයේ තුන්වැනි සංගායනාවේ බුදු දහම කෙසේ හෝ රැකගැනීම ය. එවැනි අරමුණක් ඇතිවිට නිර්මාණ කිරීම පහසු නො වෙයි. අපේ නිර්මාණ හේතුවෙන් අප දන්නා ථෙරවාදය වෙනස් නොකරන බවට අප අපට ම සහතික විය යුතු විය. ඒ නිර්මාණ කිරීමට උත්තේජකයක් නොවන බව වටහාගැනීම අපහසු නො වේ.

පස්වැනි සියවසින් පමණ පසුව අප නිර්මාණය කර ඇති සංකල්පයක් ප්‍රවාදයක් ගැන කතාකිරීමට තරම් දෙයක් නැත. මෙයින් කියැවෙන්නේ අප ග්‍රන්ථ නිර්මාණය නොකළ බව නො වෙයි. පස්වැනි සියවසින් පසුව ලියැවුණු ග්‍රන්ථ රාශියක් අපට ඇත. එහෙත් මේ ග්‍රන්ථවල ඇත්තේ වෙනත් ආකාරයක නිර්මාණ ය. එහි සංකල්ප, ප්‍රවාද ආදිය දක්නට නැත. භාරතීය සාහිත්‍යය ථෙරවාද සංස්කෘතිය පසුබිම් කරගෙන නැවත ඉදිරිපත්කිරීමක් අපට මේ ග්‍රන්ථවල දැකිය හැකි ය. ඉන් ඔබ්බට ගිය නිර්මාණයක් අපට අවුරුදු එක්දහස් පන්සියයක පමණ කාලයක දැකගන්නට නැත. මෙහි දී නොකියා ම බැරි කරුණක් වෙයි. එදා අඩුම තරමින් භාරතීය සාහිත්‍යය ථෙරවාද පසු බිමක ලබාගැනීමට ආදි සිංහලයෝ උත්සාහ කළහ. අද අනුකාරකයන් බටහිර සාහිත්‍යය හා අනෙක් දැනුම් ලබාගන්නේ ගෙඩිය පිටින් ය.

ඒ හැරෙන්නට සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි තවත් ලක්ෂණයක් වී ඇත්තේ බෞද්ධකම බොහෝ විට මතුපිටට (සංකේතවලට) පමණක් සීමාකිරීම ය. ඒ ඉහත සඳහන් නරක පැත්තෙහි දෙවැනි කොටස ය. බුදු දහම ආරක්ෂාකිරීම කෙසේ වෙතත් සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතිය එකම ආකාරයකින් රැකගැනීම නොකළ හැක්කකි. සංස්කෘතිය වෙනස් වෙයි. එහෙත් ඒ වෙනස්වීම ඉබාගාතේ කෙරෙන්නක් නොව යම් රිද්මයකට හා "නියමයකට" අනුව සිදුවන්නකි. අප කළ යුත්තේ මේ රිද්මය හා "නියමය" තේරුම්ගෙන ඒ අනුව සංස්කෘතික වෙනස්වීම්වලට ඉඩ සැලසීම ය. බුදු දහම ආරක්ෂාකිරීම යන්න ඉන් නොනැවතී වැරදි ආකාරයකින් සංස්කෘතියට ද පැතිර යෑම හේතුවෙන් එක්තරා ආකාරයකින් ගත්කල යම් කුහකත්වයක් අපට ආරෝපණය වී ඇත.

සිංහල සංස්කෘතිය වෙනස්වන්නේ කිනම් රිද්මයකට ද, රටාවකට ද යන්න තේරුම් නොගෙන සංස්කෘතිය ද රැකීමට අපි ඉදිරිපත්වීමු. එහි ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ සංස්කෘතියෙහි වෙනස්වීම් ඇතිවුව ද බොහෝ අවස්ථාවල එසේ වෙනස් වූ වගක් නැති සේ කටයුතුකිරීම ය. එසේත් නැතහොත් සංස්කෘතික සංකේත රැකීමට අප උනන්දු වීම ය. ඒ අතර අපට අවශ්‍ය නොවන ආකාරයකට, අපට ඔරොත්තු නොදෙන ආකාරයකට සංස්කෘතිය වෙනස් වෙයි. බටහිර

© Prof. Nalin De Silva

ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය පරාජය කළහැක්කේ සංස්කෘතියට වෙනස් වීමට එරෙහිව බාධක ඇතිකිරීමෙන් නොව ඒ ආධිපත්‍යයට අවශ්‍ය ආකාරයට සංස්කෘතිය වෙනස්කිරීමට ඉඩ නො දීමෙනි.

අද සිංහල බෞද්ධයන් සංස්කෘතිය රැකීම යන්නෙන් අදහස්කරන්නේ සංස්කෘතික සංකේත රැකීම ය. උදාහරණයක් ලෙස අවමංගල්‍යයක දී සිදුවන්නේ කුමක් දැයි තේරුම්ගැනීමට උත්සාහකරමු. අද ද සිංහල බෞද්ධයෝ අවමංගල කටයුතුවලට සහභාගි වෙති. එහෙත් අද එහි හරවත් බව නැති වී ගොස් ය. අද මරණයක දී ශෝකය බෙදාගැනීමක් නැත. ඒ වෙනුවට ඇත්තේ ශෝකී මුහුණු පෙන්වීම ය. එදා අවමංගල නිවසෙහි රාත්‍රි කාලයෙහි නැවතී වෙස්සන්තර ජාතකය කියැවුවෝ වූහ. අද ද අවමගුල් නිවෙස්වල රාත්‍රී කාලයෙහි රැඳී සිටින්නෝ වෙති. එහෙත් ඔවුන් කියවන වෙස්සන්තර ජාතකයක් නැත. අද ඇතැම් අවමංගල නිවෙස්වල සුදුව වෙස්සන්තර ජාතකය අභිබවා ගොස් ඇත. සසර දුක ගැන මෙනෙහි කරමින් තණ්හාව දුරුකිරීමට උපකාරී වන දාන පාරමිතාවේ අගය ගැන කල්පනාකරනු වෙනුවට තණ්හාව මුල්කරගත් සුදුව ආදේශකිරීමෙන් සිදු වී ඇත්තේ සංස්කෘතියක් රැකීම ද?

අද බොහෝ ආගමික වතාවත් ද සංකේත පමණක් බවට පත්වෙමින් ඇති බව විචාරශීලීව ඒ දෙස බලන්නකුට වැටහෙයි. අප අද සංස්කෘතිය රැකගන්නේ රූපවාහිනියේ ආධාරයෙන් යැයි යමකුට කිව හැකි ය. අළුත් අවුරුද්දේ බොහෝ පැරණි සිංහල කෙළි සෙල්ලම් දැකගත හැකිවන්නේ රූපවාහිනියෙන් ය. බටහිර සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය රට පුරා ප්‍රචලිත කරන රූපවාහිනී මාධ්‍යය ඔස්සේ ම සංස්කෘතික සංකේත රැකගැනීමටත් සිදුවීම සරදමක් යැයි කෙනකුට සිතෙනු ඇත. එහෙත් එහි සරදමකට වඩා ඇත්තේ කුහකත්වයක් හා බටහිර ආධිපත්‍යයේ ශක්තිය ප්‍රදර්ශනය කිරීමකි. බටහිර සංස්කෘතිය තම ආධිපත්‍යය පතුරවමින් සිංහල සංස්කෘතිය විනාශකරමින් සංකේත සංස්කෘතියකට ඉඩ දෙන්නේ ජනතාව රවටමිනි.

බටහිර සංස්කෘතික ආධිපත්‍යයට යටවන අතර තම රටේ සංස්කෘතික සංකේත රැකගැනීම සිංහලයන්ට පමණක් සීමා නො වෙයි. අනෙක් බොහෝ රටවල ද බටහිර සංස්කෘතික යටත්විජිතවාදයේ ආධිපත්‍යය යටතේ බටහිර ක්‍රිස්තියානි නූතනත්වය ප්‍රචලිත වෙමින් දේශීය සංස්කෘතිය සංස්කෘතික සංකේතවලට පමණක් සීමාවනු දැකිය හැකි ය. උදාහරණයක් ලෙස ආර්ථික වශයෙන් ඉතා ශක්තිමත් ජපානයේ ද බටහිර සංස්කෘතිය ඉතා වේගයෙන් පැතිරී යයි. අද එහි කාන්තාවන් කිමෝනාවක් අඳින්නේ සංස්කෘතික සංකේතයක් ලෙසින් ය. බටහිර ක්‍රිස්තියානි නූතනත්වයේ පෞද්ගලිකත්වය අද අන් සියල්ල පරයා ගොස් මුළු මහත් ජපන් සමාජයම මෙන් මානසික අසහනයකට ලක්කර ඇත.

එසේ නම් සිංහල බෞද්ධයන් අත එතරම් වරදක් නැතැයි යමකුට සිතෙනු ඇත. සිංහල සංස්කෘතිය ද සංකේත සංස්කෘතියක් බවට පත්වන්නේ අපේ වරදකින් නොවේ යැයි ද කීමට ඉඩ ඇත. මෙහි දී කිවයුත්තේ අප මෙම සංස්කෘතික යටත්විජිතවාදයට එරෙහිව ක්‍රියාකරන්නේ කෙසේ ද යන්න සිතීම පවා අත්හරිමින් සිටින බව ය. දහනවවැනි සියවස අවසානයේ හා විසිවැනි සියවස මුල ඒ ගැන යම් ප්‍රමාණයකට කල්පනාකිරීමටත් එයට විරුද්ධව ක්‍රියාකිරීමටත් අපට හැකි වූ නමුත් අද ඒ ප්‍රවණතාවය අපෙන් තුරන් වී යමින් පවතියි.

අනෙක් අතට මේ සංකේත සංස්කෘතිය අපේ සංස්කෘතිය ලෙස දැකීමට, ඉන් සෑහීමකට පත්වීමට අපි පුරුදුවෙමින් සිටිමු. අනෙක් රටවල ද එවැනි ප්‍රවණතාවක් ඇත්දැයි නිශ්චිත ව කිව නො හැකි ය. සංස්කෘතිය රැකීම පිළිබඳ වැරදි ආකල්ප ඇතිව අපි අද සංස්කෘතිය රැකීම යන්නෙන් මේ සංකේත සංස්කෘතිය පවත්වාගෙන යෑම අදහස්කරමු. මෙය භයානක ප්‍රවණතාවක් මෙන් ම කුහක කමක් ද වෙයි. මේ ප්‍රවණතාව දිගටම පැවතුණහොත් බටහිර නූතනත්ව ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතියෙහි ජීවත්වෙමින් සංකේත සිංහල සංස්කෘතියක් පවත්වාගෙන යෑමට අප පෙළඹෙනු ඇත. දැනටමත් එහි ආරම්භක සලකුණු අපට දැකිය හැකිවෙයි.

මේ සියල්ල මෙහි දී සඳහන්කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ අපේ වර්තමානය හා යුරෝපීය සංස්කෘතික යටත්විජිතවාදය මෙරට ප්‍රචලිතවීමට පෙර, විශේෂයෙන් ම බටහිර අධ්‍යාපනය මෙරට තහවුරුවීමට පෙර තිබූ තත්වය සංසන්දනයකිරීමට ය. බටහිර අධ්‍යාපනය නගර කිහිපයකට පමණක් සීමාව තිබිය දී අපේ සංස්කෘතිය යනුවෙන් අප විසින් හඳුනාගනු ලැබුයේ සංකේත සංස්කෘතියක් නො වේ. එහෙත් බටහිර අධ්‍යාපනය, විශේෂයෙන් ම සාමාන්‍ය

© Prof. Nalin De Silva

පෙළට පසු ලැබෙන අධ්‍යාපනය රට පුරා පැතිර යෑමෙන් පසුව සංකේත සංස්කෘතිය ද ව්‍යප්තවීම ඇරඹුණි. අද අප අත්විඳින්නේ එසේ සංකේත සංස්කෘතියක් ව්‍යාප්තවීමේ ප්‍රතිඵල ය.

එදා මහභාරතය හා අනෙකුත් ආත්මවාදී පොතපත ජනතාව හා අනෙක් භික්ෂුන් ලවා ප්‍රතික්ෂෙපකරවීමට තරම් ශක්තියක් උගත් භික්ෂුන් වහන්සේට (විඝ්ඝ්නුත් වහන්සේ) තිබිණි යැයි සිතිය හැකි ය. සිංහලයන් අතර මහභාරතය, රාමායණය ආදී කෘතීන් ජනප්‍රිය නොවූවාට වඩා ඒ ජනප්‍රිය නොකෙරිණි යැයි කීම සාධාරණ ය. සියළු සිංහලයන් ඒ පොත් කියවා ප්‍රතික්ෂෙප කෙරිණි යැයි කිව නො හැකි ය. සිදුවන්නට ඇත්තේ උගත් භික්ෂුන් වහන්සේ ඒ පොත් ප්‍රතික්ෂෙපකිරීමට ජනතාවට අනුබල දීම ය. ඒ පොත් කියවීමේ ආදීනව උන්වහන්සේලා ජනතාවට පවසන්නට ඇත. ජනතාව ද උන්වහන්සේලාගේ බසට සවන් දී ඒ පොත් ප්‍රතික්ෂෙප කරන්නට ඇත.

බටහිර ඊනියා හේතුවාදයත් සමග පසුව බිහිවූ සිංහල උගතුන් ඉංගිරිසියෙන් හෝ සිංහලෙන් හෝ උගනිමින් කාලාම සූත්‍රයට බොරු හේතුවාදී අර්ථකථන දිමට උත්සාහ කළත් ඒ සූත්‍රයෙන් අවසානයේ දී කාළාමයන්ට බුදුන් වහන්සේ උපදෙස් දෙන්නේ සියල්ල ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් තනිවම අවබෝධ කරගැනීමට නොව තම ජීවිත විඝ්ඝ්නුන් උදාහරණයට ගනිමින් සකස් කරගන්නා ලෙස ය. එනම් විඝ්ඝ්නුන්ගේ උපදෙස්වලට ඇහුම්කන් දෙන ලෙස ය. විඝ්ඝ්නුන් අනුගමනය කරන ලෙස ය. එහෙත් ප්‍රශ්නය වන්නේ විඝ්ඝ්නුහු කවරහු ද යන්න ය. එදා ඒ පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නො වී ය. පැහැදිලිව ම සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි මෙරට විඝ්ඝ්නුන් වූයේ භික්ෂුන් වහන්සේ ය. එහෙත් අද පවත්නා සංස්කෘතියෙහි විඝ්ඝ්නුහු කවරහු ද? මේ සංකේත සංස්කෘතියෙහි ද අපි භික්ෂුන් වහන්සේ විඝ්ඝ්නුන් යැයි ප්‍රකාශකරමු. එහෙත් ඒ ප්‍රකාශයක් පමණකි. අපි උන්වහන්සේට ගරුකරමු. නිවැරදිව කිවහොත් අපි භික්ෂුන් වහන්සේට ගරු කරන බව පෙන්වමු. එහෙත් ඒ ගෞරවය පිටුපස උන්වහන්සේලා අපේ ගුරු තනතුරෙහි තබාගැනීමේ උනන්දුවක් හා අවශ්‍යතාවක් අප සතු වේ ද? මේ ප්‍රශ්නයට අපි කුහක නොවී අව්‍යාජ පිළිතුරක් දීමට උත්සාහකරමු.

මහාචාර්ය නලින් ද සිල්වා

© Prof. Nalin De Silva